Stiftelsen
HALLANDS LÄNSMUSEER

Remissyttrande från Stiftelsens Hallands länsmuseer gällande Hallands kulturstrategi 2025-2032 och Hallands kulturplan 2025-2028

(DNKS240182)

Innehåll

Inledning 2

Remissyttrande 2

Sammanfattning och generella synpunkter 2

Om Hallands kulturstrategi 2025-2032 3

Synpunkter på de grundläggande principerna i strategin 3

Synpunkter på beskrivningen av kulturpolitiken 4

Synpunkter per strategiskt område 4

Om Hallands kulturplan 2025-2028 7

Allmänna synpunkter på planens upplägg 7

Synpunkter på plan för ett dynamiskt och tillgängligt kulturliv 7

Synpunkter på Regionala kulturverksamheter – en bas för genomförande av kulturplanen 8

Synpunkter per strategiskt område 8

Synpunkter på avsnittet Kulturområden 11

Kommentarer till Bilaga 1: Ordlista 14

Kommentarer till Bilaga 2: Lagstiftning och nationella kulturpolitiska mål 14

Inledning

Stiftelsen Hallands länsmuseer lämnar härmed följande yttrande till remissutgåvorna av Hallands kulturstrategi 2025-2032 respektive kulturplan 2025-2028, med tillhörande bilaga Kulturområden.

Yttrandet gäller både stiftelsens grunduppdrag och de två tilläggsuppdragen Konst i Halland och resurscentrum för kulturarv. Stiftelsen lyfter vidare några synpunkter om arkiv, vilka berör vår roll som värdinstitution för länsarkivarien som också har rollen som arkivchef för kulturhistoriska museiarkivet i Varberg. Dock besvaras remissen självständigt gällande området enskilda arkiv av *Arkiv Halland*, som är en egen organisation med självständig styrelse.

Vi lämnar särskilt synpunkter som berör stiftelsen, men delger också regionen kommentarer som vi anser kan förbättra dokumenten i allmänhet. Vid beredning av remissvaret har berörda verksamheter såväl som styrelsen för Stiftelsen Hallands länsmuseer kunnat inkomma med synpunkter. Remissvaret har beslutats av Stiftelsen Hallands länsmuseers styrelse den 13 juni 2024.

I svaret omnämns Stiftelsen Hallands länsmuseer omväxlande som ”Stiftelsen”, ”Hallands länsmuseer” och ”vi”.

Remissyttrande

Sammanfattning och generella synpunkter

- Hallands länsmuseer ser positivt på att ha två dokument med olika planperioder.
- Samtliga strategiska utvecklingsområden är relevanta och har bäring på stiftelsens verksamheter.
- De tre strategiska utvecklingsområdena, målen och prioriteringarna finns med i både strategi- och kulturplandokumentet. I kulturstrategin är det tydligt, men i kulturplanen blir det komplext och svårläst med dessa upprepningar. Här behöver planen ses över gällande status på de *rubriker* och *korta områden* som beskrivs.
- Ibland nämns ansvariga aktörer i texterna – oftast när det gäller regionens egen förvaltning, men lika ofta är det outtalat eller otydligt vilka aktörer som bär ansvaret för genomförande. Här bör *en* väg väljas och om aktörer nämns bör det vara huvudaktörerna inom ett ansvarsområde.
- Stiftelsen saknar ett stycke med tillbakablickande i både strategi och planen, som kort lyfter tidigare mål och utveckling, vilket är plattformen och förutsättningen för nästa steg, till exempel pågående arbete för att stärka Halland som konstregion.
- Vi uppmärksammar särskilt regionen på den otydliga rubriksättningen för området konstnärlig frihet, i förhållande till det område som texten presenterar och anmodar därför en förändrad rubriksättning.
- Stiftelsens verksamhetsområden är uppdelade under de kulturområden som ingår i planen vilket ger ett något fragmenterat intryck av våra uppdrag. Det gäller i synnerhet det sammansatta länsmuseala uppdraget som omfattar både konst och kulturhistoria och som ingår i området kulturarv. Det är alltså inte en *generell* bild- och formverksamhet som bedrivs av Stiftelsen genom Hallands Konstmuseum, utan en museiverksamhet med ansvar för insamlande, förvaltning och utveckling av omfattande

konstsamlingar och som till sin karaktär styrs av museilagen. Vi förespråkar därför att uppdraget upprepas på båda ställen, eller att en tydligare hänvisning görs i texten.

- Vissa definitioner och begrepp behöver genomgående förtydligas: “konstnär” används både för bild- och formområdet specifikt men också för samtliga konstformer. Vi föreslår en mer konsekvent skrivning, till exempel genom att förtydliga i dokumenten och i ordlistan att ”konstnär” omfattar alla konstformer (musik, dans, bild- och formkonst, film osv.). Motsvarande kommentar gäller “konsten”. Noterar också att det ibland skrivs “konst- och kulturarvet” och i andra fall enbart “kulturarv.”
- Stiftelsen anser att kulturarv saknas i de generella skrivningarna om kultur, kulturpolitik och kulturinstitutioner och att det museala förvaltningsuppdraget saknas i skrivningarna om kulturarv.
- Hallands länsmuseer anser att området digitalisering är angeläget men bör beskrivas under både strategin för ett fritt kulturliv och strategin för vidgat deltagande.
- Stiftelsen uppmärksammar regionen på att kulturområdet arkiv gäller enskilda arkiv, och inte arkivverksamhet i allmänhet. Detta behöver förtydligas.

Om Hallands kulturstrategi 2025-2032

Synpunkter på de grundläggande principerna i strategin

Stiftelsen Hallands länsmuseer ser positivt på de tre grundläggande principerna (s 2-3), och lämnar följande kommentarer om formuleringarna.

Vi anser att principen om konstnärlig frihet har en felaktig rubrik i förhållande till beskrivningen av denna princip inom strategin. Det som avses i texten kan formuleras som “principen om armlängds avstånd” alternativt “principen om kulturens frihet”. Detta tydliggör att det *både* handlar om den konstnärliga friheten hos enskilda kulturutövare *och* den professionella integriteten hos kulturens institutioner inom en kulturpolitisk ram. Armlängden kan beskrivas som olika lång och tar sig olika uttryck i olika konst- och kultursammanhang, men principen handlar om kulturen som en obunden kraft för ett vitalt kulturliv och en fungerande demokrati, som har ett skydd mot styrning i politiska syften bortom den breda kulturpolitiken. Vi betonar således vikten av en rubrikförändring.

Hallands länsmuseer stödjer principen om en hållbar kulturutveckling i linje med agenda 2030. Vi vill påpeka att Regionen med fördel kan ge stöd till de institutioner som får regional finansiering att ta större ansvar för klimat- och miljöfrågor, till exempel genom att inkludera dessa institutioner i utbildningar och processer för omställning.

Hallands länsmuseer instämmer helt i principen om att samverkan är en nyckel för god kulturutveckling. Vi saknar dock *näringslivet* i beskrivningen av samverkansparter. Det gäller besöksnäringen, de kulturella och kreativa branscherna såväl som de företag som vill samverka med kulturen inom ramen för filantropiskt engagemang eller Corporate Social Responsibility (CSR).

Synpunkter på beskrivningen av kulturpolitiken

I beskrivningen av kulturpolitiken på s 2-3 nämns nivåerna konsten, människan och samhället. Hallands länsmuseer vill påpeka att de tre perspektiven tillsammans mer sammanfattar nivåerna i en *konstpolitik*. Den bredare kulturpolitiken omfattar också institutionernas roll som kulturskapare, förvaltare och arenor för konst- och kulturupplevelser. För Hallands länsmuseers del är det också angeläget att beskrivningen av kulturpolitik inkluderar kulturarvsbegreppet och kulturarvspolitiken. Vi förespråkar att nivån kulturarvet kompletterar beskrivningen – särskilt eftersom strategin och planen lyfter *Hallands händelserika historia* som ett prioriterat område inom strategin för kulturen om samhällskraft. Vi påpekar också att kulturpolitiken *i sig* har en samhällsfunktion och inte bara får den i samverkan med andra politikområden. Museernas grunduppdrag är som exempel i samhällets tjänst, både enligt den svenska museilagen ”att bidra till samhället och dess utveckling…” (ändamålsparagrafen 3, Museilag SFS 2017:563)[1] och enligt ICOM’s definition (den internationella gemensamma definitionen) av vad ett museum är.[2]

Med föreslagna tillägg skulle kulturpolitikens nivåer i planen kunna beskrivas så här:

Konsten – genom att möjliggöra konstnärligt skapande – att en yrkesverksam kulturskapare har förutsättningar att skapa ett verk.

Kulturarvet – genom att spåren från det förflutna - tidigare generationers liv och skapande, finns bevarade i museisamlingar, arkiv, stadsmiljöer och landskap, och görs tillgängliga för människor idag.

Kulturens infrastruktur – genom att det finns kulturinstitutioner med förutsättningar att tillgängliggöra en mångfald av konstformer och kulturarv.

Människan – genom varje enskild individs rätt att möta kultur genom att själv ta del av och utöva kultur.

Samhället – där kulturpolitiken **självständigt eller i samverkan med andra politikområden bidrar till att skapa ett gott samhälle.**

Synpunkter per strategiskt område

Strategiskt område: Ett fritt konst- och kulturliv

Generella synpunkter

- Hallands länsmuseer instämmer i förslaget att ett fritt konst- och kulturliv bör vara ett riktat strategiskt utvecklingsområde.
- Hallands länsmuseer ser vidare mycket positivt på målsättningen att Halland ska vara en dynamisk och modig plats för kultur. Strategiområdet svarar väl både mot våra

[1] https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/museilag-2017563_sfs-2017-563/

[2] Svenska ICOM » ICOM:s museidefinition på svenska (icomsweden.se)

institutioners självständighet i enlighet med museilagen och stärker våra uppdrag att bidra till konstnärlig frihet och yttrandefrihet inom våra organisationers ramverk.

Prioritering: Konstnärligt skapande med yttrandefriheten som grund

- Prioriteringen är angelägen, men Hallands länsmuseer anser att rubriken inte svarar mot den beskrivning av det prioriterade området som följer i nulägesbeskrivningen och löptexten. Dessa texter handlar både om konstnärlig frihet och konstnärens villkor på individuell utövarnivå, och om kulturinstitutionernas och dess anställdas integritet som yrkesutövare inom ramen för ett kulturpolitiskt uppdrag. Namnet på prioriteringen, anser vi därför, behöver ändras. Som exempel "Ett kulturliv med yttrandefriheten som grund". Rubriken kommer med denna ändring omfatta både konstnärligt skapande och institutionernas ställning som arenor där yttrandefriheten värnas.
- Stycket om digitalisering inom denna beskrivning, stärker ytterligare argumentet ovan, eftersom digitaliseringen i hög grad bidrar till ökad tillgänglighet för invånare till de kulturella resurser som utgörs av till exempel museisamlingar och arkiv. Därför vill vi också påpeka att området digitalisering lika mycket – eller mer - hör hemma inom strategin *Engagerande kulturliv för alla*. Se vidare kommentarer för kulturplanen.

Prioritering: Halland i världen och världen i Halland

- Hallands länsmuseer instämmer med prioriteringen och ser fördelar med ökade möjligheter till internationellt utbyte för stiftelsens verksamheter.
- I texten om internationella perspektiv kan Hallands historia som gränsland med flera olika historiska nationstillhörigheter också med fördel lyftas fram. Hallands danska historia innebär till exempel att delar av det halländska kulturarvet finns i danska arkiv vilket kräver internationellt utbyte.
- Inom prioriteringen lyfts det internationella perspektivet tydligt men vi saknar en skrivning om det nationella perspektivet och vill framhäva hur viktigt det är att få med växelverkan mellan det regionala, det nationella och det internationella inom konst- och kulturområdet.

Strategiskt område: Engagerande kulturliv för alla

Generella synpunkter

- Hallands länsmuseer är mycket positiva till strategin för ett engagerande kulturliv för alla.

Prioriteringar: Kultur av, med och för barn och unga

- Hallands länsmuseer instämmer att kultur av, med och för barn och unga ska vara högt prioriterat.
- Vi instämmer i skrivningen kring vad kulturpolitik respektive utbildningspolitik behöver ansvara för. Här lyfts behov av att utveckla strukturer mellan de båda politikområdena, vilket är välkommet, men vi saknar sedan en konkretisering/underrubrik om detta i kulturplanen. Se kommentarer för kulturplanen.

- Hallands länsmuseer noterar vidare att villkoren och möjligheterna att möta barn och ungas behov, tex genom fria skolvisningar från institutionernas sida, är olika beroende på huvudmannaskap. Vi ser en fördel med regional samordning och analys av villkoren i jämförelse mellan kommunerna och mellan institutionerna. Detta kan ytterligare stärka möjligheterna att nå målen och få såväl en jämlik tillgång till kultur, som en mångfald av kulturupplevelser för Hallands barn och unga.

Prioritering: Breddat och inkluderande deltagande

- Hallands länsmuseer instämmer med att det behövs riktade satsningar för att bredda deltagandet i kulturlivet.
- Vi anser att området digitalisering och digital förmedling saknas i beskrivningen av vägar till ett breddat deltagande. (Jämför med kommentar under prioriteringen *Konstnärligt skapande med yttrandefriheten som grund.)*

Strategiskt område: Kultur som samhällskraft

Generella synpunkter

- Hallands länsmuseer ser mycket positivt på att lyfta fram kulturen som samhällskraft och att peka på dess roll för folkhälsa, en levande demokrati och hållbara livsmiljöer. Stiftelsens uppdrag inom bildning, konst- och historieförmedling, konstutveckling, gestaltad livsmiljö, kulturmiljö och kulturarvsutveckling stärks alla av detta strategiska område. Vi ser dock att texten fokuserar på exteriöra miljöer och anser att den även bör lyfta fram samlingar, museernas utställningsverksamhet och pedagogik.
- Vi ser positivt på att kulturen behöver tas tillvara inom alla samhällssektorer, men anser att detta argument bör stärkas ytterligare i texten genom att betona kopplingen till alla politikområden och till regionala utvecklings- och tillväxtstrategier.

Prioritering: Kulturdriven samhällsutveckling

- I texten om gestaltad livsmiljö (s 14): Hallands länsmuseer påpekar att ordet "kulturmiljö" - det *lagstadgade område* som i hög grad påverkar gestaltad livsmiljö, saknas i beskrivningen men instämmer i övrigt med att arkitektur, form, design, konst och kulturarv är avgörande för samhällsbygget.
- Vi saknar en skrivning om det pågående och omfattande arbetet med att stärka Halland som konstregion, vilket är ett område inom kulturdriven samhällsutveckling (jämför med skrivningar i planens kulturområde bild och form).

Prioritering: Hallands händelserika historia

- Hallands länsmuseer är mycket positiva till prioriteringen *Hallands händelserika historia*. Nulägeanalysen och beskrivningen saknar dock betoning på museernas uppdrag och roll samt deras resurser i form av samlingar, arkiv, forskningskompetens och kunskaper om kulturmiljöer. Vi anser att detta måste kompletteras, i synnerhet eftersom besöksnäring och yrkesverksamma kulturskapare omnämns som viktiga aktörer även om de inte har formella historieförmedlingsuppdrag. (s 15).

Om Hallands kulturplan 2025-2028

Allmänna synpunkter på planens upplägg

De tre strategiska utvecklingsområdena, målen och prioriteringarna upprepas i kulturplandokumentet. I kulturstrategin är det tydligt, men i kulturplanen blir det komplext och svårläst med dessa upprepningar. Här behöver planen ses över gällande status på de *rubriker* och *korta områden* som beskrivs. Det görs till exempel ingen skillnad mellan principer/övergripande mål såsom "Stärka kulturinstitutionerna som demokratiska arenor" och prioriterade samordningsinsatser såsom "Ökat samnyttjande av resurser". Det är också lite otydligt om/hur varje område styr olika verksamheter.

Synpunkter på plan för ett dynamiskt och tillgängligt kulturliv

Hallands länsmuseer stödjer de tre grundläggande principerna för planen 2025-2028 (s 2). Dock har vi synpunkter på principen om konstnärlig frihet, vilken behöver en rubrik som omfattar både konstnärlig frihet och kulturinstitutionernas professionella integritet. Se motsvarande kommentarer ovan, gällande principer för strategin.

När det gäller principen om en hållbar kulturutveckling i linje med agenda 2030, vill vi lyfta fram att kulturens betydelse för *stärkt folkbildning* och *folkhälsa* också hänger ihop med målen i agenda 2030. Dessa områden kan med fördel också nämnas. Därtill vill vi påpeka att om Regionen kommer öka *kraven* behöver också *stödet* öka till de institutioner som får regional finansiering att ta större ansvar för klimat- och miljöfrågor, till exempel genom att inkludera dessa institutioner, såsom Stiftelsen Hallands länsmuseer, i utbildningar, policys och processer för omställning.

Principen om samverkan (s 3) är avgörande och bör inkludera näringslivet, se motsvarande kommentarer ovan gällande principer för strategin.

På sid 3 står vidare rubriken **Samhällets utmaningar präglar kulturplanen.** De nulägesbeskrivningar som följer är högst relevanta för den spelplan som även kulturen verkar på, men vi noterar att det finns en viss risk att det kan tolkas som om kulturplanen, och därmed kulturen, är tänkt att lösa de samhällsutmaningar som skisseras. Om andemeningen istället är att belysa hur samhällets utmaningar präglar även kulturens spelplan och möjligheter, borde detta förtydligas i texten. En alternativ rubrik kan vara **Kulturplanen i relation till samhällets utmaningar.**

I övrigt ser Hallands länsmuseer positivt på beskrivningarna under rubriken *Tillsammans förverkligar vi kulturplanen*. Vi ser dock behov av att konkretisera samverkan genom mål och planer och ser fördelar med att det blir uttalat i kulturplanen hur det efterarbetet ska gå till. Vi ser också en möjlighet att vara mer aktiva och ingå i samverkan inom Regionssamverkan Syd för våra uppdrag och verksamheter, vilket *inte* förekommer idag (undantaget den information som kommer via regionens utvecklare).

Synpunkter på Regionala kulturverksamheter – en bas för genomförande av kulturplanen

I texten *Kulturinstitutioner* (s 7) saknar vi en beskrivning av museernas samlingsförvaltningsansvar och bildningsuppdrag.

Vid beskrivningen av Stiftelsen Hallands länsmuseer önskar vi förtydliga meningen så här:

"I Halland finns följande institutioner med regionala uppdrag: Stiftelsen Hallands länsmuseer (som omfattar Hallands kulturhistoriska museum inklusive Kulturmiljö Halland, och Hallands Konstmuseum), Teater Halland, Rian Designmuseum, Musik Hallandia, Rum för Dans och Art Inside Out."

Vi anser att vårt eget uppdrag blir tydligare i meningen om det sätts en parentes runt de ingående verksamheterna. Vi anser vidare att "regionalt uppdrag " är en mer rättvisande beskrivning för samtliga institutioner eftersom de har fyra olika huvudmän, styrmodeller och finansieringsformer (stiftelse, bolag, kommunal förvaltning, regional förvaltning - alla med stöd ur Kultursamverkansmodellen), men kan leva med beskrivningen som regional institution för stiftelsens egen del, eftersom länsmuseer också går under namnet regionala museer.

Längre ner i texten står det att Region Halland *medfinansierar* kulturmiljön Varbergs fästning. Här vill stiftelsen påpeka att beskrivningen är felaktig. Kulturmiljön Varbergs fästning är ett statligt byggnadsminne som finansieras av Statens fastighetsverk. Region Halland tilldelar via Varbergs kommun ett årligt utvecklingsbidrag till Hallands kulturhistoriska museum för att levandegöra miljöerna på fästningen genom kulturverksamhet. Bidraget finansierar alltså inte *kulturmiljön* i form av kulturmiljövårdande insatser för fastigheten eller området. Vi anser att nuvarande beskrivning ger en missvisande information till alla dem som ska förstå hur de kulturhistoriska platserna i regionen finansieras. Vi förespråkar därför konkretion: "Region Halland ger årliga bidrag till kulturutveckling på de kulturhistoriskt värdefulla platserna Varbergs fästning och Världsarvet Grimeton."

Synpunkter per strategiskt område

Strategiskt område: Ett fritt konst- och kulturliv

Prioritering: Konstnärligt skapande med yttrandefriheten som grund

- Stiftelsen lämnar inledningsvis samma kommentarer till rubriken (s 11), som vi finner missvisande, som ovan i strategin.
- Sista stycket i den inledande texten berör digitalisering, vilket är ett angeläget område men som inte *bara* hör hemma under rubriken ovan. Vi föreslår att texten delas upp i två delar och skrivs om med fokus på 1) digitalisering, konstnärlig förnyelse, upphovsrätt, medie- och informationskunnighet i detta stycke, samt 2) digitalisering under prioriteringen *Engagerande kulturliv för alla*, och där med fokus på ökad tillgänglighet till kultur och kulturarvets resurser.
- Vi är mycket positiva till ambitionen att stärka kulturinstitutionerna som demokratiska arenor (s 11) och anser att texten är väl avvägd. Vi ser det som ett viktigt övergripande mål och en angelägen styrprincip och texten kan vinna på att tydliggöra detta.

- Vi tillstyrker arbetet (s 12) med en kartläggning av kompetenser och resurser i Halland och ser möjligheter att både bidra och dra nytta.
- Stiftelsen ser positivt på ökad digitalisering av samlingar och arkiv i enlighet med nationella riktlinjer (s 12), men vill först påpeka att texten inte hör hemma under rubrik konstnärlig/kulturens frihet. Vi vill också särskilt uppmärksamma regionen på att det inte finns förstärkt stöd från nationella myndigheter för regionala museers digitaliseringsarbete. Vi anser att texten inte visar en strategi eller plan för arbetet på en regional nivå. Regionen kan till exempel med fördel aktivt lyfta behovet av digitaliseringsstöd för att göra kulturarvet tillgängligt i hela landet till de nationella myndigheterna, och skapa en egen strategi för digitaliseringsstöd till museer och arkiv i regionen. Detta hänger ihop med att digitalisering av samlingar och arkiv för museernas del inte är en effektivisering, utan en dubblering av åtaganden. Nuvarande skrivning lämnar institutionerna något plan- och resurslösa.

Prioritering: Halland i världen och världen i Halland

- Stiftelsen Hallands länsmuseer ställer sig positiva till prioriteringen, och ser också möjligheter med ökat nordiskt samarbete.
- Internationellt utbyte är bra och mycket viktigt, men en inledande formulering om styrkan i det lokala och kopplingen till det nationella hade varit bra. Konstnärlig styrka och inflytande kan vandra i andra riktningen också. Vi måste tro på att Halland kan bidra till nationell och internationell utveckling. Kulturplanen bör spegla självförtroende och lokala kvaliteter. Dessa perspektiv kan med fördel stärkas i texten.
- Underrubriken ”Utvecklade sammanhang för residens” (s. 13) – att generellt framhålla att ”verksamheter med residens ska stärka förutsättningarna för de inbjudna residenskonstnärerna att skapa nya verk som får möta publik i länet” begränsar och exkluderar vissa residensverksamheter som inte arbetar med produktioner. Residensverksamhet handlar också om möten och utbyten. Det kan t.ex. vara verksamheter som arbetar med kortare residensperioder där konstnärer arbetar med delar av en process/ett verk. Att göra nya verk innebär också stora ekonomiska åtaganden. Däremot är publikperspektivet viktigt och högst relevant att peka på. Det behöver dock inte handla om nya verk utan skulle kunna vara program/pedagogiska insatser där publik/olika målgrupper i Halland får chans att möta residenskonstnärer och ta del av konstnärligt skapande. Vi föreslår därför viss omformulering i enlighet med dessa synpunkter.

Strategiskt område: Engagerande kulturliv för alla

Prioritering: Kultur av, med och för barn och unga

- Hallands länsmuseer ser i mycket positivt på prioriteringen.
- I texten om en meningsfull fritid uttalas att regionala kulturverksamheter ska samverka mer med kommunernas mötesplatser för unga. Här är det otydligt för Hallands länsmuseer om vi genom texten i planen åläggs att prioritera detta område framför tex ökad samverkan med skolan och ökade skolbesök. Detta bör därför formuleras tydligare eller öppnare i texten.

- Vi noterar vidare att inga *nya* insatser för att stödja eller stimulera *kulturinstitutionernas* verksamhet riktad mot skolan prioriteras i denna plan. Hallands länsmuseer vill här åter betona att det behövs en analys av kulturinstitutionernas olika villkor att möta skolverksamheten. Det området bör inte "parkeras" under den första planperioden i strategin eftersom det kan skapa sämre förutsättningar totalt att nå målen, och för stiftelsen att bidra till målen. Till exempel pågår utveckling i hela landet inom området *kommunala kulturgarantier* (och museet i Varberg ingår i Varbergs kommuns garanti). I några kommuner prioriteras skolbesök till de egna verksamheterna före besök till andra huvudmäns verksamheter. Utifrån detta läge ser vi ser stora fördelar med strategisk samordning och analys från regionen, för bästa gemensamma effekt på området. (Jämför ambitionen för kulturskolorna).
- Området nämner inte barn och ungas ökade tillgång till kulturarvet nära deras livsmiljöer, vilket kan vara ett område för utveckling inom resurscentrum för kulturarv. Detta perspektiv kan med fördel kompletteras – såsom i den inledande texten.

Prioritering: Breddat och inkluderande deltagande

- Hallands länsmuseer är mycket positiva till att bredda deltagandet och öka inkluderingen. Ett fokus på nationella minoriteter kan stärkas genom stiftelsens historiska perspektiv och är ett kunskapsområde vi behöver utveckla.
- Rubriken "Utveckla samarbetet mellan Region Halland, *kulturinstitutioner* och det civila samhället." (s 15) Texten beskriver inte kulturinstitutioner utan "civilsamhällets kulturorganisationer", vilket behöver ses över. Vi ser för stiftelsens del fördelar med gemensam utveckling inom området samverkan med civilsamhället i förhållande till breddat deltagande. Det finns ett ökande behov av tydlighet kring roller, förväntningar och möjligheter.
- Planen säger att regionala kulturinstitutioner ska utveckla samverkan med arrangörer (s 16). Här är det otydligt för Hallands länsmuseer om vi genom planen åläggs som mål och uppdrag att öka samverkan med arrangörer eller om regionen kommer att ta ett samordningsansvar för att möjliggöra samverkan. Alternativt om det inte berör stiftelsen alls. Texten vinner på en tydligare formulering.
- I texten om att synliggöra kulturlivet i Halland ser vi mycket positivt på att tydliggöra marknadsföringsstrategier, kommunikation och varumärkesfrågor. Denna analys kan med fördel omfatta jämförelser med stiftelsens egna ingående varumärken (Kulturmiljö Halland) såväl som uppdrag i samverkan med regionen (Konst i Halland, Resurscentrum för kulturarv i Halland). Formuleringen om Art Halland är dock otydlig här och bör beskrivas som "destinationsutvecklingsarbetet *Art Halland* som samlar konstaktörer".
- Vi saknar digitaliseringsområdet här och föreslår att det läggs till: "Digitalisering ska prioriteras för att möjliggöra ökad tillgänglighet till kultur och kulturarvets resurser." (Jämför kommentar om digitalisering under "*Konstnärligt skapande…*"

Strategiskt område: Kultur som samhällskraft

Generella synpunkter

- Hallands länsmuseer instämmer helt i målbeskrivningen för Halland – en plats där kultur präglar samhället.

Prioritering: Kulturdriven samhällsutveckling

- Inom begreppet gestaltad livsmiljö behöver "kulturmiljö" nämnas, vid sidan av övriga begrepp, (s 17)
- Hallands länsmuseer ser mycket positivt på planen för ökad samverkan kring platsutveckling och samhällsbyggnad och instämmer i vikten av tidig involvering av konst- och kulturmiljöperspektiven.
- Vi ser positivt på förstärkt arbete inom området kultur och hälsa och vill uppmärksamma kulturarvsområdet betydelse för folkhälsan.

Prioritering: Hallands händelserika historia

- Stiftelsen Hallands länsmuseer är mycket positiva till prioriteringen Hallands händelserika historia och ser en tydlig roll i arbetet. Vi vill uppmärksamma att området behöver stärka den gemensamma strategiska riktningen och tydliggöra roller och ansvar. Meningen "i arbetet med att synliggöra Hallands händelserika historia spelar besöksnäringen en viktig roll" önskar vi ändra till: "i arbetet med att synliggöra Hallands händelserika historia spelar **museerna** en viktig roll.". Beskrivningen av besöksnäringens roll föreslår vi flyttas ner till rubriken *Ökad samverkan mellan kulturarv och besöksnäring*. Stiftelsen betonar alltså att museiverksamhet måste omnämnas i texten.
- I beskrivningen om forskning om Hallands historia, vilket är ett grunduppdrag för stiftelsen i enlighet med museilagen, är vi positiva till ökad samverkan och tillgängliggörande av forskning (s 18). Vi ser även här behov av att tydliggöra vem som är aktör på forskningsområdet, vem som gör vad inom samverkan och hur samverkansarbetet förhåller sig till övriga uppdrag inom stiftelsen och hos de övriga aktörerna. Därför anser vi att "en överenskommelse och plan om samverkansformerna ska tas fram", på något sätt bör ingå i texten och att det redan kommunicerade namnet *Historieforum Halland* (ett nytt forskningsnätverk) med fördel kan omnämnas.
- Stiftelsen anser att satsningen på kulturarvsutveckling, genom resurscentrum för kulturarv bör nämnas någonstans i denna text.
- Underrubriken "Ökad samverkan mellan kulturarv och besöksnäringen" s 18 - här skulle även destinationsutvecklingsarbetet kring *Art Halland* kunna omnämnas som exempel.
- I fotnoten 19 står Stiftelsen Hallands länsmuseer med stort L.

Synpunkter på avsnittet Kulturområden

Nedan kommenteras de kulturområden där Stiftelsen Hallands länsmuseer har grunduppdrag eller som i övrigt berör Stiftelsen Hallands länsmuseers uppdrag.

Generella kommentarer

Stiftelsens museala grunduppdrag är uppdelat på de två olika kulturområdena Kulturarv och kulturmiljö, respektive Bild och form. Vårt länsmuseiuppdrag är sammansatt och omfattar konst, kulturhistoria och kulturmiljö. Därför behöver detta framgå i planen, i synnerhet att Hallands Konstmuseum inte bara sorterar under bild och form. Se vidare förslag under varje kulturområde.

Kulturarv och kulturmiljö

Stiftelsen Hallands länsmuseer instämmer i stora drag med beskrivningarna av begreppen kulturarv och kulturmiljö, och betonar att **konstarvet** också ingår i begreppet kulturarv.

I andra stycket blir beskrivningen mer diffus, särskilt ordet kulturarvsprocess som är svårtolkat utanför en mer kulturarvsvetenskaplig kontext. Stiftelsen vill lyfta fram att museer och arkiv behöver nämnas inom detta resonemang. Vi föreslår att meningen formuleras så här (ändring i fetstil):

”Vad som betraktas som kulturarv ändras över tid. Arbete med kulturarvet innebär att välja, värdera och aktivera **de spår av historien som finns i museisamlingar och arkiv, och i landskapet eller i människors livsmiljöer. Museer och arkiv bygger denna verksamhet på vetenskaplig grund.** Förståelse för historien och kunskaper om kulturarvet är en viktig beståndsdel i ett levande demokratiskt samhälle. Kulturarvet kan bidra till möten, lärande och en fördjupad förståelse för människors levnadsöden genom tid och rum.”

Beskrivningen av stiftelsens verksamheter i tredje stycket är i övrigt väl avvägd.

I stycket” Halland har många kulturhistoriskt intressanta platser…” bör Varbergs fästning nämnas som är ett statligt byggnadsminne och ett av Sveriges största byggnadsverk. Det hade därtill varit bra om någon mer modern byggnad eller plats kunde nämnas för att visa att kulturarvet är levande och pågår i modern tid.

Kommentarer kring grunduppdrag inom kulturarv och kulturmiljö (s 24)

Vi föreslår följande tillägg och omformuleringar och visar för tydlighetens skull det slutgiltiga förslaget med ändringar i **fetstil.**

Stiftelsen Hallands länsmuseer

- producera utställningar och programverksamhet med hög kvalitet och med ett mångsidigt sammansatt utbud
- sträva efter att nå en bred publik och nya publikgrupper, med särskilt fokus på barn och unga
- förvalta, utveckla och tillgängliggöra samlingarna för hela regionen
- bedriva kulturmiljöverksamhet respektive värna **konst- och** kulturhistoriska värden i samhällsutvecklingen.
- **vara en mötesplats där upplevelser varvas med samtal om angelägna frågor i samtiden och ge möjlighet till fördjupad kunskap.”** (jämför uppdrag för Hallands Konstmuseum under Bild och form, s 29)

Sista punkten ”Hallands resurscentrum för kulturarv” föreslår vi blir en egen del: **Resurscentrum för kulturarv, inom Stiftelsen Hallands länsmuseer** (jämför uppdelningen mellan stiftelsen och Konst i Halland under Bild och form)

När det gäller beskrivningen av resurscentrum behöver vi beakta att punkterna i den pågående överenskommelsen kan komma att ändras under planperioden. Därför föreslår stiftelsen att *en generell målbeskrivning* av ett resurscentrum för kulturarv överenskommes med Region Halland och ingår i planen. Vårt förslag är:

”Resurscentrum för kulturarv, inom Stiftelsen Hallands länsmuseer

- samordna insatser som främjar kulturarvsområdet.
- utveckla nya och innovativa former för kulturarvsarbete.
- bidra till att regioninvånarnas tillgång till kulturarven i Halland ökar.

Arbetet sker i samverkan med Region Halland.”

I beskrivningen av regionens **Utvecklare** på kulturarvsområdet föreslår vi en strykning av ordet “bevara”. Det är kulturarvet i sig som ska bevaras, inte kulturarvsområdet.

Bild och form

I andra stycket, föreslår stiftelsen ett tillägg i första meningen: ”I Halland finns Hallands Konstmuseum inom Stiftelsen Hallands länsmuseer, som förvaltar en stor konstsamling**, förvärvar konst**, producerar utställningar, bedriver pedagogisk verksamhet och är en nod för bild- och formområdet.”

I andra stycket där utbildningsområdet beskrivs bör även nämnas något om bild- och forminriktningar på gymnasienivå (jmf övriga kulturområden) samt att Högskolan i Halmstad bedriver viss utbildning inom konstvetenskap.

Kommentarer kring grunduppdrag inom bild och form (s 29)

Hallands Konstmuseum, inom Stiftelsen Hallands länsmuseer

Här betonar stiftelsen att den beskrivning av vårt uppdrag som står under Stiftelsen Hallands länsmuseer sid 24, också gäller för Hallands Konstmuseum. Vi föreslår en hänvisning dit eller en upprepning av samma punkter här.

Vi önskar därför också att punkten ”samla, visa och vårda konst” tas bort, men att punkt tre*:* ”fungera som nav…”, samt punkt fyra ”vara en mötesplats…” kvarstår.

Konst i Halland, inom Stiftelsen Hallands länsmuseer

I grunduppdraget för Konst i Halland bör eventuellt läggas till en punkt om att ”Stödja, och utveckla bild- och formområdet samt öka dess tillgänglighet och synlighet för allmänheten”. Detta för att knyta an till vad som beskrivs i kulturplanen s. 7 under rubrik ”Konst- och kulturfrämjande uppdrag”, där det lyfts att regionens resurscentra också har konst- och kulturfrämjande uppdrag.

Vi noterar också att begreppet resurscentrum inte används här och väcker frågan om det är ett medvetet val.

Arkiv

Stiftelsen Hallands länsmuseer har omfattande kulturhistoriska arkiv. Därför bör rubriken på kulturområdet ovan vara Enskilda arkiv (kultursamverkansmodellen stödjer ”regional enskild arkivverksamhet”) Stiftelsen har dock ett uppdrag här, som ”värdorganisation” för den anställda personalen, det vill säga länsarkivarien och de arkivassistenter som arbetar med enskilda arkiv inom Arkiv Halland. Vi föreslår följande tillägg:

Stiftelsen Hallands länsmuseer

- är värdorganisation för länsarkivarien och samverkar därigenom med Arkiv Halland och de enskilda arkiven enligt en särskild överenskommelse med Region Halland.

Under Arkiv Halland noterar vi att begreppen länsarkivarien respektive regional arkivresurs inte omnämns. Jämför beskrivningen ovan. Stiftelsen förespråkar efter avstämning med länsarkivarien/Arkiv Halland, att begreppet regional arkivresurs tas bort helt, men att funktionen länsarkivarien etableras tydligare.

Slöjd och konsthantverk

Stiftelsen vill påpeka att vi har stora samlingsresurser inom slöjd- och konsthantverksområdet, vilka skulle kunna omnämnas här.

Vi uppmärksammar er på att skrivningen “MU-avtalet” står på s 31 medan det på s 29 omnämns som medverkans- och utställningsersättningsavtalet. Det bör justeras så att det blir konsekvent.

Kommentarer till Bilaga 1: Ordlista

- Residens – vi föreslår bättre beskrivning av syftet. Residens finns för att öka utbyte av kunskap, utveckla nya idéer, samt utforska det egna skapandet i en ny kontext/ på en annan plats. Vi uppmärksammar regionen på att syftet med residens inte alltid är ett färdigt verk och att det vid läsningen/tolkningen av nuvarande skrivning kan uppfattas som konstverk inom bild-och formområdet.

Kommentarer till Bilaga 2: Lagstiftning och nationella kulturpolitiska mål

- Första meningen: ”inom kulturområdet är **arkiv,** bibliotek, museer och kulturmiljö reglerade i lagstiftningen. (Arkiv står inte idag)
- Arkivlagen saknas helt och bör nämnas eftersom den reglerar offentlighetsprincipen och tillgången till allmänna handlingar också inom kulturlivets institutioner. I lagen tydliggörs också att myndigheters arkiv är en del av kulturarvet.
- Där kulturmiljölagen nämns bör det också tilläggas att kulturmiljöområdet även regleras i *Plan- och bygglagen* samt *Miljöbalken*.

Daniels Per-Erik RK STAB

Från: Cajsa Lagerkvist <cajsa.lagerkvist@museumhalland.se>
Skickat: den 13 juni 2024 16:15
Till: REGION HALLAND officiell e-post
Kopia: Hallands länsmuseer
Ämne: Stiftelsen Hallands länsmuseers remissyttrande på Hallands kulturstrategi och kulturplan DNKS240182
Bifogade filer: Remissyttrande från Stiftelsen Hallands länsmuseer_ Hallands kulturstrategi och kulturplan.pdf

Du får inte e-post ofta från cajsa.lagerkvist@museumhalland.se. Se varför det här är viktigt.

Hej

Vi sänder härmed vårt remissyttrande.

Med vänlig hälsning,

Cajsa Lagerkvist
Länsmuseichef
Stiftelsen Hallands länsmuseer/
Hallands kulturhistoriska museum
Fästningen 1, 43244 Varberg
Telefonnummer: 0340-828 35
www.museumhalland.se
www.hallandslansmuseer.se